

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Statens energimyndighets rapport ER 2018:6 Slopande av anslutningskostnaden för havsbaserad vindkraft

M2018/00560/Ee

Sammanfattning

Konkurrensverket anser att det är olämpligt att införa ett teknikspecifikt stöd för havsbaserad vindkraft vid sidan av det etablerade teknikneutrala elcertifikat-systemet. Teknikspecifika stöd snedvrider konkurrensen mellan olika slag av förnybar elproduktion.

Konkurrensverket anser vidare att rapportens båda förslagsalternativ, om ett införande likväl skulle övervägas, är ofullständigt utredda och därför inte kan ligga till grund för införandet av ett särskilt stödsystem för havsbaserad vindkraft och avstyrker därför att förslagen genomförs.

Skälen för Konkurrensverkets uppfattning

Energimyndigheten har, på uppdrag av regeringen, studerat en möjlig modell för ett slopande av anslutningskostnaderna till stamnätet för elproduktion som innebär att anslutningspunkten till stamnätet till respektive vindkraftspark till havs flyttas, vilket innebär att anslutningsledningen blir en del av stamnätet. Energimyndigheten har också i rapporten studerat en modell som innebär att ett stöd införs till projektören/vindkraftsproducenten av havsbaserad vindkraft för att betala delar av anslutningskostnaden.

Statligt stöd kan generellt ha snedvridande effekter på konkurrensen mellan företag till nackdel för samhällsekonomin och konsumenterna. I de fall statliga stöd ändå bedöms nödvändigt, bör marknadsbaserade, teknikneutrala och konkurrensneutrala stödsystem utnyttjas. Ett särskilt stöd till havsbaserad vindkraft skulle snedvrider konkurrensen på den med Norge gemensamma elcertifikatmarknaden. Ett teknikspecifikt stöd som det aktuella strider mot den grundläggande idén i det system som Sverige redan valt för att främja förnybar elpro-

duktion, det teknikneutrala elcertifikatsystemet. Dessutom måste den samhällsekonomiska effektiviteten med ytterligare ett stödsystem som i stort har samma syfte som elcertifikatsystemet ifrågasättas.¹

Även Energimyndigheten ger i rapporten uttryck för att det vore olämpligt ur konkurrenssynpunkt att införa ett nytt tekniskspecifikt stödsystem. Konkurrensverket vill särskilt framhålla rapportens analys av vilken påverkan ett stödsystem för havsbaserad vindkraft kan ha på elcertifikatsystemet.² Sveriges huvudsakliga stöd för förnybar el är det teknikneutrala elcertifikatsystemet där all ny förnybar elproduktion, inklusive havsbaserad vindkraft, ingår. I rapporten framhålls bland annat att om ett teknik neutralt marknadsbaserat stöd blandas med andra tekniskspecifika stöd skapas generellt en större osäkerhet för aktörer och systemet som helhet får ett otidigare mål. Detta innebär en risk för de marknadsaktörer som finns i systemet i dag. Ett parallellt stöd så som slojade anslutningskostnader för havsbaserad vindkraft kommer att påverka konkurrensförhållandena för förnybara elproduktionsanläggningar och kostnadseffektiviteten för elcertifikatsystemet.

Rapporten framhåller även att det är möjligt att inga havsbaserade projekt realiserar eftersom havsbaserad vindkraft i dagsläget har en högre produktionskostnad än landbaserad vindkraft även om anslutningskostnaderna tas bort. Vidare är enligt rapporten elcertifikatsystemet ett marknadsbaserat styrmedel, vilket innebär att aktörerna är utsatta för en marknadsrisk både från stödet och elmarknaden. Det är viktigt för marknadsaktörerna att på lång sikt kunna förutse utbud och efterfrågan på elcertifikat samt vilka regelverk som gäller. Detta är inte minst viktigt då det tar många år att utveckla ett projekt från förprojektering till drifttagning via tillståndprocesser, investeringsbeslut, upphandlingar och byggnation.

Slutligen konstaterar Energimyndigheten att den korta tiden som stått till förfogande för att genomföra utredningen, inneburit att det kvarstår frågor att utreda vidare. Det gäller bland annat utformning av urvalskriterier för båda modellerna för helt eller delvis slojade anslutningskostnader, eventuellt tak för de totala kostnaderna för ett slopande, finansiering av stödmodellen samt huruvida modellerna är genomförbara med hänsyn till EU:s statsstödsregler.

¹ Se vidare Konkurrensverkets yttrande över Energimyndighetens rapport Havsbaserad vindkraft (M2015/2349/Ee), verkets dnr 437/2015.

² Bilaga 4: Påverkan på elcertifikatsystemet. Slopande av anslutningskostnaden för havsbaserad vindkraft, rapport ER 2018:6.

Mot denna bakgrund anser Konkurrensverket att rapportens båda förslagsalternativ är ofullständigt utredda och därför inte kan ligga till grund för ett särskilt stödsystem för havsbaserad vindkraft och avstyrker därför genomförande av dem.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrensakkunnige Mårten Törnqvist.

Rikard Jermsten

Mårten Törnqvist